

**Національна академія аграрних наук України
Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція
імені М.І. Вавилова Інституту свинарства
і агропромислового виробництва**

«Сучасні тенденції в сільському господарстві»

**Матеріали
Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції
(Полтава, 07 жовтня 2020 р.)**

Полтава – 2020

**Національна академія аграрних наук України
Полтавська державна сільськогосподарська
дослідна станція імені М. І. Вавилова
Інституту свинарства і агропромислового виробництва**

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції,
м. Полтава, 07 жовтня 2020 р.**

Сучасні тенденції в сільському господарстві: матеріали Всеукр. дистанційної наук.-практич. конференції, 07 жовтня 2020 р., Полтава / Полтавська ДСГДС ім. М.І.Вавилова ІС і АПВ НААН редкол.: Сокирко М. П., Самойленко О.А., Лень О.І., Глущенко Л.Д. [та ін.]. – Полтава, ПП «Астрая», 2020. – 107 с.

Збірник вміщує матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції та репрезентує результати досліджень з напрямів: рослинництва, землеробства, захисту рослин, селекції та насінництва.

Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів.

СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Голова: Сокирко М.П., к.с.-г.н.

Секретар: Самойленко О.А., к.с.-г.н.

Члени редколегії: Глущенко Л.Д., к.с.-г.н., с.н.с.

Лень О.І., к.с.-г.н.

Олепир Р.В., к.с.-г.н.

Марініч Л.Г., к.с.-г.н.

Бохан З.М.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції імені М.І. Вавилова Інституту свинарства і АПВ НААН, Протокол № 3 від 05 жовтня 2020 р.

ЗМІСТ

ЗЕМЛЕРОБСТВО, РОСЛИННИЦТВО

Самойленко О.А., Бохан З.М. Кліматичні реалії сьогодення.....	6
Шевченко М.С., Шевченко О.М., Деревенець-Шевченко К.А., Швець Н.В. Основні напрями подолання забруднення екосистем внаслідок сільськогосподарської діяльності.....	10
Ротач Ю.В., Погромська Я.А., Тютюнник Н.В., Качанова О.В. Протиерозійна дія контурно-меліоративного облаштування схилів територій сільськогосподарського використання Донецчини.....	12
Товстий Ю.М. Дія органічних добрив на якісний склад гумусу чорнозему опідзоленого.....	14
Шевченко М.С., Десятник Л.М., Швець Н.В., Шевченко С.М. Мінімізація основного обробітку ґрунту та модернізація агрофізичної теорії.....	17
Ткаченко Т.М., Алейнікова Л.М., Сорокова Л.М. Вплив набору культур у короткоротаційній сівоzmіні на водний режим ґрунту.....	21
Снігирь В.П., Завізіон В.Є., Дикань О.О. Забур'яненість посівів польових культур залежно від основного обробітку ґрунту.....	22
Ласло О.О., Бережний В.М. Вплив передпосівної обробки насіння препаратами гуміфілд та біолан на вміст цукрів та зимостійкість пшениці озимої.....	24
Шакалій С.М., Колодяжний Н.Г. Вплив мінерального живлення на фізичні показники тіста зерна пшениці м'якої озимої.....	26
Гирка А.Д., Ткаліч І.Д., Сидоренко Ю.Я., Бочевар О.В. Вплив комплексу хелатованих мікроелементів X-tra Power, добрив Fast Start, Bioforge і Sugar Mover та регуляторів росту рослин Stimulate і X-Cyte на ріст, розвиток та продуктивність рослин пшениці озимої.....	29
Ласло О.О., Рудяга Р.М. Вплив регуляторів росту на елементи структури та урожайності пшениці озимої.....	33
Бараболя О.В. Забур'яненість посівів пшениці твердої ярої залежно від удобрення та норм висіву насіння.....	35
Лень О.І., Завізіон В.Є., Дикань О.О. Урожайність ячменю ярого залежно від технологічних заходів в умовах Лівобережного Лісостепу.....	38
Оленір Р.В., Заєць Т.О. Вплив застосування композицій комплексних добрив на продуктивність ячменю ярого.....	39
Єремко Л.С., Бридня Є.О., Кухтин Н.С. Ефективність застосування мікродобрив у підвищенні посівних якостей насіннєвого матеріалу ячменю ярого.....	42
Гирка А.Д., Ткаліч І.Д., Сидоренко Ю.Я., Бочевар О.В. Ефективність використання препаратів Вітастар, Ендомідь та Акм у посівах ячменю ярого та соняшнику на різних фонах мінерального живлення.....	44

Шевченко М.С., Десятник Л.М., Ліб І.М., Вербицький Я. В. Резерви підвищення врожаю насіння соняшнику в Степу.....	49
Тоцький В.М. Урожайність гібридів соняшнику залежно від системи удобрення.....	52
Літошко С.В, Поляков О.І., Нікітенко О.В. Фотосинтетична діяльність соняшнику гібриду Ратник під впливом агроприйомів вирощування.....	53
Самойленко О.А., Глущенко Л.Д., Оленір Р.В. Вплив систем удобрень на врожайність кукурудзи.....	56
Ласло О.О., Литовченко Т.А. Вплив Лігногумату у суміші з карбомідно-аміачною сумішшю на біометричні показники кукурудзи на зерно.....	58
Асанішвілі Н.М. Економічно обґрунтовані технології вирощування кукурудзи на зерно в Лісостепу.....	59
Ласло О.О., Каблучка А.М. Передпосівна інокуляція сої, як спосіб реалізації генетичного потенціалу сортів.....	62
Ласло О.О., Шабельник А. В. Поєднання інокуляції та листового підживлення мікродобривами рослин сої – запорука стабільного урожаю.....	64
Циліурик О.І. Ефективність застосування гербіцидів у посівах сої Північного Степу України.....	67
Шакалій С.М., Чмир В.О. Вплив норм добрив на продуктивність сорго зернового.....	71
Грєнний К.В. Агротехнічні особливості вирощування люцерни посівної.....	73
Поляков О.І., Алієва О.Ю. Економічна ефективність вирощування сафлору під впливом додаткового мінерального живлення та регуляторів росту.....	75
Кириченко В.О. Технологія вирощування стоколосу безостого на насіння.....	77
Мелешко Т.М., Єщенко В.М., Гонтаренко М.В. Перспектива розвитку енергетичних культур в Україні.....	79
СЕЛЕКЦІЯ, НАСІННИЦТВО	
Ласло О.О., Оголь Д.В. Дослідження впливу строків сівби на насіннєву продуктивність сортів пшениці озимої.....	82
Носаль О.О. Варіювання розмірів насіння соняшнику в зв'язку з розташуванням у кошику.....	84
Марініч Л.Г. Завдання та напрямки селекції багаторічних трав.....	86
Григор'єва О.М., Мостіпан Т.В., Алмаєва Т. М. Продуктивність крапчих сортозразків контрольного розсаднику еспарцету при вирощуванні в умовах Правобережного Степу України.....	88
Марініч Л.Г., Приходько О.М. Селекція горошку посівного (озимого) на Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції.....	90
Марініч Л.Г., Кавалір Л.В. Кормова продуктивність колекційних зразків стоколосу безостого.....	92
Барилко М.Г., Захаренко В.А. Адаптивний потенціал перспективного селекційного матеріалу горошку посівного (ярого).....	94

ЗАХИСТ РОСЛИН

<i>Коваленко Н.П., Піщаленко М.А., Поспєлова Г.Д. Історичний нарис розвитку захисту рослин в Україні.....</i>	97
<i>Писаренко В.М., Нечипоренко Н.І., Поспєлова Г.Д. Біоценологічний напрям оптимізації фітосанітарного стану посівів польових культур за органічного землеробства.....</i>	99
<i>Піщаленко М.А., Коваленко Н.П., Поспєлова А.Д. Прогнозування масових розмножень комах, як стратегія управління динамікою популяцій фітофагів.</i>	101
<i>Педаш Т.М., Педаш О.О. Пшеничний трипс на сортах пшениці озимої в умовах Північного Степу України.....</i>	104

КОРМОВА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ СТОКОЛОСУ БЕЗОСТОГО

Марініч Л.Г., *к.с.-г.н., старший викладач*

Полтавська державна аграрна академія

Кавалір Л.В., *науковий співробітник лабораторії селекції кормових культур*

Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція імені М. І. Вавилова

Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН

Розвиток тваринництва – важлива складова соціальної сфери. Вона може істотно збільшити продуктивність, а в домашніх господарствах є основною частиною доходів. Тому важливе значення має виробництво повноцінних і дешевих кормів. Найбільшу кормову цінність серед багаторічних злакових трав має стоколос безостий. Він використовується на зелений корм, сіно, силос, сінаж, трав'яне борошно.

Урожайність зеленої маси – ознака, яка має найбільш важливе практичне значення, в напрямку якої ведеться селекція багаторічних трав. Кормові трави вирощуються для забезпечення стабільності кормовиробництва, вони повинні бути високопродуктивними, здатними давати стабільні врожаї з високою якістю продукції.

Величина врожаю залежить від різних показників. Фактори, які визначають врожай, дуже багаточисельні і сильно взаємодіють з умовами навколишнього середовища і між собою, тому прогнозувати урожай в більшості випадків дуже складно. Селекціонер повинен знати свої сорти з самого моменту появи сходів і навчитися розрізняти окремі складові інтегралу урожайності.

Успіх практичної селекції великою мірою залежить від широти генетичного різноманіття вихідного матеріалу. Матеріалом для дослідження слугувала колекція стоколосу безостого в кількості 127 зразків різного еколого-географічного походження із колекційних фондів Національного центру генетичних ресурсів рослин України та Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавилова Інституту свинарства і АПВ НААН.

В умовах Лісостепу України, за сприятливих погодних умов, стоколос безостий формує два повноцінних врожаї зеленої маси і є двохукісною культурою.

В 2017 році урожайність зеленої маси за два укоси найвища була у зразка Радіомутант к-5 (UJ2000209) (787 г/кущ). Перевищили за цією ознакою стандартний сорт також зразки Anto (UJ2000206) та КР-1(UJ2000271) (765 г/кущ), Славутич 35, (UJ2000249) (753 г/кущ), К-23 (UJ2000319) (748 г/кущ), Красень, (UJ2000305) (764 г/кущ). Урожайність у стандарту Полтавський 52 (UJ2000003) становила 646 г/кущ.

Урожайність зеленої маси у стандарту Полтавський 52 (UJ2000003) в 2018 році становила в середньому 810 г/ кущ. За цією ознакою його перевищив зразок з Польщі Anto (UJ2000206) який мав вагу за два укоси 860 г/кущ та Красень,

(UJ2000305) – 855 г/кущ.

В 2019 році у стандарту Полтавський 52 (UJ2000003) врожайність зеленої маси за два укоси була 600 г/кущ, його показник перевищив зразок Anto (UJ2000206) із Польщі, який мав 655 г/кущ, Красень (UJ2000305), Радіомутант к-5 (UJ2000210), Радіомутант к-7 (UJ2000211) які відповідно мали 640, 650 та 630 г із куща.

Суша речовина з однієї рослини – складний показник, який складається із маси соломи, листків, волоті. Отримані дані свідчать, що суха речовина з однієї рослини у батьківських форм стоколосу безостого коливалась в межах від 90-120 г (2017 р.), 100-215 г (2018 р.), 80-305 г (2019 р.). Дані коефіцієнта варіації свідчать про те, що дана ознака у стоколосу безостого є сильноваріюючою ($V=69,2\%$).

За врожаєм сухої речовини в 2017 році найкращим був зразок Anto з Польщі, він перевищував стандартний сорт Полтавський 52 (UJ2000003) з урожайністю 70 г/кущ на 18%. Перевищували стандартний сорт зразки Ставропольський 43 (UJ2000024), Дикорослий (UJ2000219), Фох (UJ2000208).

В 2018 році найкращим був зразок Радіомутант к-7 (UJ2000211), він перевищував стандарт Полтавський 52 (UJ2000003) з урожайністю 110 г/кущ за цією ознакою на 25 %. Досить високий показник був у зразка Красень (UJ2000305) та Останкінський (UJ2000098), Радіомутант к-5 (UJ2000210), ПЛ 10 (UJ2000162).

В 2019 році за ознакою суха речовина кращими були Красень (UJ2000305), Радіомутант к-5 (UJ2000210), Радіомутант к-7 (UJ2000211).

У середньому за три роки вивчення найвищі показники урожайності сухої речовини мали зразки Красень (UJ2000305), Радіомутант к-5 (UJ2000210), Радіомутант к-7 (UJ2000211).

У 2017 році вміст протеїну в сухій речовині у стандарту Полтавський 52 (UJ2000003) становив 14,1 %. Перевищили його за цією ознакою Радіомутант к-7 (UJ2000211), Радіомутант к-5 (UJ2000210), Останкінський (UJ2000098), Красень (UJ2000305) які мали відповідно 15,0, 15,1, 15,3%, 15,3 %.

У 2018 році найвищий вміст протеїну мали колекційні зразки Радіомутант к-7 (UJ2000211), Радіомутант к-5 (UJ2000210), Останкінський (UJ2000098) і К-23 (UJ2000319), вміст протеїну в яких становив 14,9-15,4 %.

В 2019 році вміст протеїну коливався в межах 5,7-14,3 %. Найнижчим вміст його був у зразка Комерційний, найвищий у Радіомутанта к-7 (UJ2000211). У сорту-стандарту Полтавський 52 (UJ2000003) вміст його становив 13,9 %.

Отже, для селекції стоколосу безостого в умовах Лісостепу України за ознакою урожайність зеленої маси рекомендовано використовувати зразки Красень (UJ2000305), Радіомутант к-5 (UJ2000210), Радіомутант к-7 (UJ2000211).